

PROSLOV

U zemlji Hercegovini prepliću se vječno čovjek i kamen, kroz metaforu i zbilju, kroz život i smrt.

Pod kamenom kojeg je cijeli život slavio skrasio se u vječnosti stalni suradnik *Hercegovine* dr. sc. Pero Marijanović. Njemu svojstvena kovanica kamenčovjek-čovjekkamen postat će sinonim za njega samog, njegov život i rad u najboljem simboličkom smislu te riječi. U smislu čvrstine i stamenosti karaktera, kreativnosti i vizije, povezanosti sa zemljom kao tlom, rodnim krajem i domovinom. Njegov unutarnji svijet je bio širok i podjednako zaokupljen geologijom, građevinarstvom, informatikom, speleologijom, arheologijom... Svestran, enciklopedijskog duha, nepresušne volje za znanjem i istraživanjem, Pero Marijanović je otišao iznenada, ostavivši nam bogato bibliografsko i znanstveno djelo iz raznih područja njegova zanimanja.

Dr. sc. Pero Marijanović je svoj život prvenstveno posvetio izučavanju kamena – njegovim geološkim, arheološkim, graditeljskim značajkama. Iako je primarno po vokaciji geolog Pero se nije zadržao na izučavanju kamena kao sirovine, kao geološkog pojma i materije. Slijedio je kamen dalje kao umjetnički i arheološki artefakt, kao graditeljski pothvat, slijedio je njegovu duhovnu dimenziju i simboliku, slijedio je čovjeka i sve materijalne i duhovne potrebe koje čovjek izražava kroz kamen.

Kroz simboliku kamena odražavala se i povijest njegova naroda, rodnih Dubrava i obitelji.

Rodio se 27. listopada 1950. u Ljucima kod Stoca. Školovanje je započeo na Hodovu i u Stocu, a nastavio na Rudarskom fakultetu u Tuzli, te Sveučilištu u Zagrebu, na kojem je magistrirao i doktorirao. Bio je vrstan privredni i društveni radnik, dugogodišnji profesor i organizator nastave na Građevinskom fakultetu i Sveučilištu u Mostaru, te suradnik na Sveučilištima u Zagrebu, Varaždinu i Sarajevu. Smrt ga je zatekla kao

profesora geoznanosti, statistike-geostatistike i softerskog inženjerstva na Građevinskom fakultetu u Mostaru.

Djetinjstvo provedeno na hodovskoj visoravni okružen kamenim likovima sa stećaka i podno Ošaničke gradine, u čijem istraživanju je sudjelovao kao gimnazijalac, bijeli kamen i čisto nebo, legende i predaje inspirirane poviješću, kamenim grobovima i simbolima na njima trajno je obilježilo njegov životni put. Kao dijete seljaka vezanog za zemlju i kamen Pero Marijanović je kroz studij i kroz svoj sveučilišni i znanstveni rad ostao predan čemu i njegovi preci – kamenu kao dijelu iskonskog bića. Sve čarobne zagonetke svog djetinjstva pretočio je u istraživačke projekte i znanstvene radove poput pojava kolektivne svijesti u vidu svjetlećih rasplesanih točaka u daljini – paralelnom vilinskom svijetu ili jednostavnom efektu fosforoscencije. Osvijetlio je tako i legende o stećcima i njihovim moćima, njegovom vječnom fascinacijom, njegovim kamenim nebom na zemlji. Ni utrobu zemljinu nije zaobišao, tražeći davni život pod kamenom u spiljama i istražujući smrt pod kamenom u hercegovačkim jamama.

Tražio je iskru života istočne donje Hercegovine, često povijesno utrnulu, raseljenu, izgubljenu, zaboravljenu. Živu u velikanima vezanim za ovaj prostor – Ruđeru Boškoviću, don Ivanu Musiću i u običnim malim ljudima, kakav je bio njegov Bjelko Kudrić.

Branio je svoj svijet riječju i perom, svoj jezik i kulturu, prirodu i okoliš od navale globalizacije, uniformiranosti i urbanizacije, čije su posljedice gubitak identiteta, problem gornjih horizonata, vještačkih luka.

Govorio je kako će naši krajevi ostati jedino zaštićeno mjesto na zemlji, posljednje utočište u bijegu od prirodnih i društvenih kataklizmi, jedini dio svijeta s nezagađenim zrakom i čistom vodom.

Bio je promotor mladih umjetnika i kulturnih projekata često inspiriranih upravo njegovim djelovanjem. Humanitarac u srcu i na djelu, uvijek otvorena srca i ruke pružene prema ispruženoj ruci, na ulici, u kafiću, u uredu, uvijek na strani malog čovjeka.

Bio je profesor kojem su studenti svoju krv dali boreći se za njegov bolešću ugroženi život.

Iza Pere Marijanovića je ostalo stotinjak objavljenih znanstvenih i stručnih radova, nekoliko knjiga, niz humanitarnih akcija i na desetine projekata, većini kojih je bio inicijatorom. On je bio pokretačka snaga i stup, onaj njegov kamen, niza kulturnih i znanstvenih projekata, između ostalog začetnik Geološkog društva, Centra za primijenjenu geostatistiku, Fondacije “Ruđer Bošković - Donja Hercegovina”, speleološkog društva “Naš krš”, speleološkog parka prirode Vjetrenica. Neki aktualni projekti

su prekinuti njegovom smrću ili stagniraju, npr. vodovod na Hodovu i web stranica udruge Donja Hercegovina, zamišljena kao prezentacija svog materijalnog i duhovnog bogatstva prostora južnog dijela Hercegovačko-neretvanske županije. Neki drugi kao inicijativni projekt speleološkog parka prirode Vjetrenica su opstali zahvaljujući njegovim suradnicima i sljedbenicima njegove vizije.

Žurio je uraditi što više kao da je podsvjesno znao da mu istječe vrijeme među nama, da će nebo nadjačati zemlju. Izgubio je utrku s vremenom i sa životom, nakon iznenadne kratke i teške bolesti. Ostali su davno dogovoreni tereni, dogovori za kratku, što kraću kavu u "donjem" kafiću i uspomene na njegovu toplinu, ljudsku skromnost i prijateljsku jednostavnost.

U spomen na njegov rad i plemenitost posvećujemo mu ovaj broj časopisa *Hercegovina*, br. 24-2010.

IZBOR IZ BIBLIOGRAFIJE DR. SC. PERE MARIJANOVIĆA

Radovi objavljeni u zbornicima međunarodnih znanstvenih skupova

1. VUJEC, S. i MARUŠIĆ, R. 1983: Construction of the average profile of irregular bauxite orebody in Karstic paleorelief. Travaux du comite international pour l'etude des bauxites, de l'alumine et de l'aluminium, Vol. 13, No 18, str. 209.-221., 5th International Congress of ICSOBA, Zagreb.
2. Neki speleološki objekti istočne Hercegovine. Međunarodni kongres speleologa, Trebinje 1987.
3. VUJEC, S. i MARUŠIĆ, R.: Morphological characteristics of the Herzegovinian bauxites. Travaux du Comité international pour l'étude des bauxites, de l'alumine et de l'aluminium. No. 221989: Sixth International Congress of ICSOBA, Poços de Caldas, Brazil, May 11-20, 1989., str. 321.-329.
4. 1988: Les bauxites karstiques Yougoslaves et la geostatistiques. III International Geostatistics Congress, Avignon-France.
5. 1988: La Geostatistique appliquee aux problemes des bauxites karstiques. De Geostatisticis, No. 3, Paris-France.
6. 1990: Les bauxites karstiques et la Geostatistique. Geostatistics applied to Earth Sciences., in Sci. de la Terre, Ser. Unf. Nancy, No 29, 47-61.

7. Grupa autora, 1989: Primjena kompjutera u obradi metaličnih mineralnih sirovina u Hercegovini. Poljsko-jugoslavenski simpozij o površinskoj eksploataciji, Kostolac.
8. 1991: Modeli prirodne organizacije boksitnih rudnih tijela krškog tipa. Časopis "Rudarsko-metalurški zbornik", Ljubljana, Vol. 38, No. 2, str. 191.-197.
9. Grupa autora, 1990: Praćenje otkrivke na kopovima posredstvom kompjutera. Jugoslavensko-čehoslovački simpozij o površinskoj eksploataciji, Tuzla.
10. KOVAČ, I. 1994: Geostatistical Analysis of Broken Morphological Blocks. 1st Regional APCOM symposium on computer applications and operations research in the mineral industries, 20. june 1994. Bled, Slovenia.
11. KOVAČ, I. 1998: A study of Regionalized Variable from the Geotechnical Aspect. "Studia Geotechnica et Mechanica", No. 1-2.
12. BOŽIĆ, B., KOVAČ, I.: 1998: GEOPHYSICAL EXPLORATION, BLASTING PARAMETERS AND FRAGMENTATION IN QUARRIES. Simpozij Nashville, Tennessee, USA.
13. PRSKALO, M.; GLIBIĆ, M.: Numerički regionalizirani modeli stijene s modelima napona i deformacija prije i poslije iskopa tunela. Zbornik radova simpozija "Mehanika stijena i tuneli" u Zagrebu. Rudarsko-geološki zbornik br. 3, studeni 1999., str. 99.-104.
14. Obad, M., Damić, V.: CBR-CAD SYSTEM FOR MECHANICAL ENGINEERING DESIGN: RETRIEVAL AND SOLVING GUIDED BY FUNCTION AND DESIGN. The 10th international DAAM symposium, Vienna, 21-23 October 1999.
15. GALIĆ, A.; KUSTURA, M.: Morfološke i hidrogeološke odlike važnijih speleoloških objekata na području slivova Neretve i Trebišnjice. Međunarodni znanstveni simpozij "Voda u kršu slivova Neretve, Cetine i Trebišnjice". Neum, 25.-27. 9. 2003. Zbornik radova.
16. GALIĆ, A.; PRSKALO, M.: Utjecaj geološke građe na ekološku osjetljivost neumskog zaleđa i obale. Međunarodni znanstveno stručni skup "Uzgoj riba u hidroakumulacijama - mogućnost upravljanja i zaštita okoliša". Neum, 24.-26. listopada 2007.
17. PRSKALO, M.; GALIĆ, A.: Neumski ekološki sustav i antropogeni utjecaji. Međunarodni znanstveno stručni skup "Uzgoj riba u hidroakumulacijama – mogućnost upravljanja i zaštita okoliša". Neum, 24.-26. listopada 2007. godine, Zbornik radova, 329.-338.
18. Osnove i mogućnosti formiranja GIS sustava. UNESCO, Znanstveno-istraživački projekt "Sustavni razvoj obale i morskih resursa BiH", 2002.

19. PRSKALO, M.; GALIĆ, A.: Geološke, geomorfološke i geomehaničke odlike blidinjske sinklinale. Prvi međunarodni znanstveni simpozij "Blidinje 2005.", Zbornik radova, Blidinje, 2005.
20. IVANKOVIĆ, T.; MARIJANOVIĆ, P.; IVANKOVIĆ, V. 2003: Causes and consequence of the collapse of the tufe layers on example of the river Pliva, XIIIth European Conference on Soil Mechanics and Geotechnical Engineering, Volume 2, 621.-626., Praha.
21. MARIJANOVIĆ, P.; IVANKOVIĆ, T.; KOVAČ, I. 2003: Kriging variance as an indicator of geotechnical hazard, XIIIth European Conference on Soil Mechanics and Geotechnical Engineering, Volume 2, 699.-710., Praha.
22. ŠARAVANJA, K.: Architectural and technical stones in Herzegovina region plenary paper. European Conference on Raw Materials and Coal – New Perspectives, Sarajevo, 2004.
23. PRSKALO, M.; GALIĆ, A.: Glacial and Fluvio glacial materials from Bosnia and Herzegovina. 5th Pan - European Conference in Planning for Minerals and Transport Infrastructure, proceedings - First Book, Sarajevo 2006., 494.-503.

***Radovi objavljeni u zbornicima
domaćih znanstvenih skupova***

1. Cestovni tuneli "Sikola" tehnologija građenja. Časopis "Građevinar", Zagreb, br. 10, str. 379.-385., 1982.
2. Mogućnost statističke interpretacije krških oblika. Speleološki simpozij "Čovjek i krš", Trebinje. Tiskano u biltenu "Naš krš", br. 14/15, 1983.
3. Neki aspekti projektnih i eksploatacijskih redova na dobivanju arhitektonsko-građevnog kamena. Časopis "Tehnika-RGM", Beograd, br. 3, str. 17.-20., 1982.
4. Statistička interpretacija nepravilnih mineralnih ležišta. Časopis "Rudarsko-metalurški zbornik", Ljubljana, Vol. 30, No. 1, str. 5.-16., 1983.
5. O dovoljnom broju istražnih radova na boksitnom rudnom tijelu. Časopis "Tehnika-RGM", Beograd, br. 4, str. 11.-14., 1983.
6. Geostatistika i krš. Časopis "Naš krš", Sarajevo, br. 18/19, str. 95.-102., 1985.
7. Geostatistička interpretacija istražnih radova. Tehnička enciklopedija, JLZ, Zagreb, str. 605.-607., 1987.
8. Prilog proučavanju inženjersko-geoloških uvjeta eksploatacije boksitnog ležišta u Hercegovini. Časopis "Tehnika-RGM", Beograd, br. 9, str. 17.-20., 1988.

9. Krške manifestacije boksitnih rudnih tijela i geostatistika. Prvi jugoslavenski simpozij o primjeni matematičkih metoda i računala u rudarstvu i geologiji, Beograd, 1988.
10. Čovjek i kamen. Časopis "Most", Mostar, br. 85/86, str. 127.-136., 1990.
11. Modeliranje hidrogeološkog krškog sustava za potrebe gradnje tunela. Simpozij u Novigradu, 1993.
12. HUDOLETNIJAK, V.: Padinski tuneli - utjecaj na stabilnost kosina. Simpozij "Geotehnički problemi u urbanim sredinama". 2. savjetovanje Hrvatskog društva za mehaniku tla i temeljenje. Varaždin, 4-6 listopada 1995.
13. KOVAČ, I.: Variografska analiza kohezije i kuta unutarnjeg trenja na dionici buduće autoceste Zagreb-Varaždin-Goričan. Znanstveni glasnik Sveučilišta u Mostaru, broj 1., Mostar, 1997.
14. Kulturno naslijeđe i informatičke tehnologije. Časopis "Hercegovina" broj 3 11, Mostar, 1997.
15. KOVAČ, I., GLIBIĆ, M. 1998: Krigirana varijanca kao pokazatelj geotehničkog hazarda. Znanstveni glasnik Sveučilišta u Mostaru, broj 4.
16. Dinarski roštilj. Motrišta br. 14, prosinac 1999.
17. Datumske varijable u suvremenim programskim jezicima. Regionalna konferencija o radu sistema računala i elektroničke opreme u BiH. Mostar 2000. godine.
18. Čovjek i kamen na i oko Radimlje. Dani Europskog naslijeđa, časopis Hercegovina, br. 6-7, str. 73.-78., 2001.
19. Morfološke posebnosti Hercegovine i legende, Zbornik Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru, 2, Mostar, 2002.
20. VRANJEŠ, M., PRSKALO, M. 2002: Zaštita morskih resursa BiH prilikom graditeljskih zahvata. Zbornik Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru, 2, Mostar, 2002.
21. ŠUNJIĆ, G.: Vektorska računalna grafika u nastavi građevinskog fakulteta. I. simpozij "Računalstvo u graditeljstvu" – Zbornik radova, str. 297.-303., Građevinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 4.-6. prosinca 2003.
22. GLIBIĆ, M.: Konstruktivne karakteristike crkve sv. Ante na Humcu s osvrtom na kamen kao građevinski materijal. Simpozij o obnovi stare crkve sv. Ante, Humac, listopad 2003.
23. AMIRA GALIĆ, PERO MARIJANOVIĆ i MAJA PRSKALO: Utjecaj geološke građe na ekološku osjetljivost neumskog zaleđa i obale.
24. GIS u BiH. UNDP – UNITED NATIONS DEVELOPMENT program. ICT forum – Information and Communication Technology Forum. Znanstveno-istraživački projekt: Uprava, entiteti i država, Sarajevo, 2002.

25. VRANJEŠ, M.; PRSKALO, M.: Protection of the sea resources in BiH during the construction works. Simpozij "Graditeljstvo i okoliš", Brijuni, 4.-6. srpnja 2002., Zbornik radova, 347.-353.
26. Morfološke posebnosti Hercegovine i legende. Časopis Hercegovina, časopis za kulturno i povijesno naslijeđe, broj 8-9 (16.-17.), Mostar, 2002./2003. godina.
27. Deževica i njegova okolina u geološkom i rudarskom kontekstu. Simpozij u spomen 600 godina prvog spominjanja imena Deževica. Deževica-Kiseljak, 10. 4. 2003.
28. Čovjekovo kameno nebo na zemlji. Časopis "Hercegovina", broj 19, Mostar, 2005. g., 7-20.
29. GALIĆ, A.: Kamen kao osnovni građevinski materijal crkve na Širokom Brijegu i njegova simbolika. Simpozij "Sto godina nove crkve na Širokom Brijegu". Zbornik radova, 471-486. Široki Brijeg, 2006.
30. MARINČIĆ, J.: Kamen u zidu stare crkve u Gradničima. Simpozij o temi stare crkve u Gradničima. Godišnjak župe Gradnići, godina III, broj 3, 33.-39. Gradnići-Čitluk, 2006.
31. Đuro Basler i speleologija. Časopis "Hercegovina", časopis za kulturno i povijesno naslijeđe, broj 20, Mostar, 2006., 181.-190.
32. Postanak i govor kamena stećaka. Kulturna manifestacija "Dani fra Didaka Buntića". Znanstvenoistraživački dio "Očuvanje kulturne baštine". Godišnjak župe sv. Blaža, godina IV, broj 4, 56.-61. Gradnići-Čitluk, 2007.
33. Postanak, klesanje i transport stećaka. Časopis "Hercegovina", časopis za kulturno i povijesno naslijeđe, broj 21, Mostar, 2007., 93.-112.
34. Kuga i guba u narodnim predajama Hercegovine i njihova moguća povezanost sa značajkama prostora. Kulturna manifestacija "Dani fra Didaka Buntića". Znanstvenoistraživački dio "Očuvanje kulturne baštine". Godišnjak župe sv. Blaža, godina V, broj 5, Gradnići-Čitluk, 2008.

Knjige, skripte, publikacije

1. "Računalo i modeliranje u rudarstvu, geologiji i geotehnici s elementima teorije regionalizirane varijable", Sveučilište u Mostaru, Mostar 1996.
2. ŠUNJIĆ, G.: "Auto CAD-3D modeliranje". Sveučilište u Mostaru, Građevinski fakultet, Mostar 2004.
3. Morfološke posebnosti i legende rijeke Neretve. Sveučilište u Mostaru, Građevinski fakultet, Mostar 2004.
4. "Kaos i determinizam u BiH 1", Naklada Juričić, Zagreb, 2001.
5. "Kaos i determinizam u BiH 2", Nakladnik "Gral" Široki Brijeg, Biblioteka "Grad", 2006.

6. Duhom protiv tiranije – knjiga o Bijelki Kudriću i drugima, Matica hrvatska ogranak Stolac, Mostar, 2007.

Pozivna predavanja

1. Prostorna korelacija – put u geostatistički prostorni model. Predavanje, Hrvatsko geološko društvo, Zagreb, 1997.

2. Fenomeni krša, prostorni informacijski sustavi i geostatistika. HDZU, pristupno predavanje. Mostar, 1997.

3. Geostatistika i njezina primjena u geotehnici. Geotehnički fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Varaždin, 2005.

4. MARIJANOVIĆ, P.: Informacijski sustavi u zaštiti okolišta. DAAD projekt. Sveučilište u Mostaru, Univerzitet u Tuzli, Univerzitet u Banjoj Luci; 2002.-2003.

5. Naš krš i naše smeće. REC Regionalni centar za okoliš/životnu sredinu, Mostar 2006.

Značajniji stručni radovi i stručni projekti

1. Tehnika miniranja pri probijanju tunela “Sikola” kod Maglaja. Časopis “Eksplozivi i miniranje”, br. 3, str. 17.-24., Sarajevo, 1979.

2. Eksplozivi i miniranje u tehnologiji dobivanja arhitektonsko-građevnog kamena. Časopis “Eksplozivi i miniranje”, br. 7, str. 31.-36., Sarajevo, 1982.

3. Specifičnosti inovatorsko-racionalizatorske djelatnosti u rudarstvu Hercegovine. Časopis “Pronalazaštvo”, br. 248, str. 9.-12., Beograd, 1982.

4. Mogućnost statističke interpretacije krških oblika. Speleološki simpozij “Čovjek i krš”, Tiskano u biltenu “Naš krš”, br. 14/15, 1983., Trebinje, 1982.

5. RAKIĆ, M.: Hercegovački boksiti i krš. Speleološki simpozij “Čovjek i krš”, Tiskano u biltenu “Naš krš”, br. 16/17, 1984., str. 105.-114., Mostar, 1983.

6. Rudarske karakteristike rezervi boksita u Hercegovni. Savjetovanje o boksitima, Vlasenica, 1983.

7. RIZOV, D.: Primjena rudarske informatike u obradi boksitnih rudnih tijela Hercegovine. Okrugli stol “Energoinvesta”, Tiskano u časopisu “Tehnika-Nauka-Inženjering”, br. 27, str. 157.-161. Sarajevo, 1985.

8. MUSTAPIĆ, V.: Postupak sa informacijama u jednom rudarsko-geološkom birou opremljenom kompjuterom. Časopis “Tehnika-Nauka-Inženjering”, br. 32, str. 45.-59., Sarajevo, 1988.

9. Geostatistika i krš. Časopis “Naš krš”, br. 18/19, str. 95.-102., Sarajevo, 1985.

10. Grupa autora: Kompjuter u službi rudarske proizvodnje. VII jugoslavenski simpozij o površinskoj eksploataciji mineralnih sirovina, Beočin, 1989.
11. TAMINDŽIJA, M.: Pećina Novakuša u Hercegovini. Speleološki simpozij "Čovjek i krš", Jajce, 1990.
12. Grupa autora: Geografski informacijski sustav u obnovi i razvoju Herceg-Bosne. Zbornik radova znanstveno-stručnog skupa "Pravci razvoja HZ HB". Neum, 22. travnja 1993.
13. Grupa autora: Arhitektonsko-građevinski kamen u obnovi i izgradnji porušenih objekata. Zbornik radova znanstveno-stručnog skupa "Pravci razvoja HZ HB". Neum, 22. travnja 1993.
14. Grupa autora: Nemetalične mineralne sirovine Herceg-Bosne. Zbornik radova znanstveno-stručnog skupa "Pravci razvoja HZ HB". Neum, 22. travnja 1993.
15. Božić, B.: Mogućnosti primjene geotehničkih metoda eksploatacije bušotinama u razvoju HZ HB. Zbornik radova znanstveno-stručnog skupa "Pravci razvoja HZ HB". Neum, 22. travnja 1993.
16. HUDOLETNIJAK, V.: Padinski tuneli-utjecaj na stabilnost kosina. Simpozij "Geotehnički problemi u urbanim sredinama". 2. savjetovanje Hrvatskog društva za mehaniku tla i temeljenje. Varaždin, 4-6 listopada 1995.
17. Suvremeni IS u rudarstvu, geologiji i geotehnici. RGG glasnik, broj 1, Mostar, 1997.
18. Geografski položaj i morfološke odlike župa Rotimlja i Stjepan Krst. Knjiga "Od Hrguda do Huma", 1999.
19. Softver i politika. Motrišta br. 12, lipnja 1999.
20. Dinarski roštilj. Motrišta br. 14, prosinca 1999.
21. Datumske varijable u suvremenim programskim jezicima. Regionalna konferencija o radu sistema računala i elektroničke opreme u BiH. Mostar 2000. godine.
22. Znanost, visoko školstvo i politika u BiH. Časopis Hrvatska misao, br. 15-16, str. 195., travanj-rujan 2000.
23. Čovjek i kamen na i oko Radimlje. Dani Europskog naslijeđa, časopis Hercegovina, br. 6-7, str. 73.-78., 2001.
24. Iskaljani narod najbolji je narod svom neprijatelju. Motrišta br. 23, str. 147.-155., Mostar, 2002.
25. Fenomeni Hercegovine s prikazom odgovarajućih legendi, Workshop "Joint rural tourism strategy", REC Metković, srpanj 2002.
26. GIS u BiH. UNDP – UNITED NATIONS DEVELOPMENT program. ICT forum – Information and Communication Technology Forum. Znanstveno-istraživački projekt: Uprava, entiteti i država, Sarajevo 2002.

27. Spilje i drugi morfološki fenomeni Hercegovine s prikazom odgovarajućih legendi. Okrugli stol u organizaciji REC-a "Joint rural tourism strategy", Metković, 2.-4. srpnja 2002.
28. Virtualni informatički prostori ili paralelni informatički prostori kao temelj suvremenom planiranju. Okrugli stol "Pristup izradi programa razvitka H-N županije", Mostar, studeni 2002. godine. Zbornik radova.
29. Mineralni resursi Hercegovine od značaja za gospodarsku suradnju sa RH – stanje, mogućnosti i prijedlozi. Generalni konzulat RH u Mostaru. Gospodarski forum, Mostar, 27. 3. 2003. godine. Zbornik radova, 91.-102.
30. Podzemne vode krškog tipa - temeljni razvojni resurs općine Stolac. Časopis "Stolačko kulturno proljeće", broj I, godina 2003. Matica hrvatska ogranak Stolac. 60.-67.
31. Reforma visokog školstva u BiH. Časopis "Motrišta", glasilo Matice hrvatske u Mostaru, broj 30., svibanj 2004., Matica hrvatska Mostar, 32.-38.
32. Voda u kršu slivova Cetine, Neretve i Trebišnjice. Godišnjak "Stolačko kulturno proljeće", godišće II, godina 2004. Stolac. 167.-172.
33. Naš krš i naše smeće. Godišnjak "Stolačko kulturno proljeće", godišće III, godina 2005. Matica hrvatska ogranak Stolac. Stolac, 2005. godine. 199.-208.
34. Zašto preživjeli svjedoče? Povodom izlaska iz tiska knjige "Preživjeli svjedoče", autora Stanislava Vukorepa. "Motrišta", glasilo Matice hrvatske u Mostaru, broj 34, rujna 2005. godine. Mostar, 158.
35. Dubljani – zemljopisni položaj. Humski zbornik X, godina 2006., 15.-24. Ravno, 2006. godine.
36. Sateliti vire u naše domove. Časopis "Vitko", Matica hrvatska Široki Brijeg, broj 8, godina 2006., Široki Brijeg, 61.-72.
37. Dubljani na prirodnoj i duhovnoj razdjelnici Popova. "Crkva na kamenu", broj 8-9, godina 2006. Mostar, 22.-24.
38. Reforma visokog školstva u sustav stvaranja poslušnog svijeta. Časopis "Suvremena pitanja", časopis za prosvjetu i kulturu, godišće I, broj 2, 64.-70. Mostar, 200